

SUKCESJA kwestie prawne i podatkowe

Działalność w spadku.

Natalia Stoch-Mika

16.05.2024

Jednoosobowa działalność gospodarcza - specyfika

Jednoosobowa działalność gospodarcza jest ściśle powiązana z właścicielem firmy, dlatego też polskie prawo nie dopuszcza możliwości sprzedaży jednoosobowej działalności gospodarczej. Zakończenie działalności może nastąpić przez:

- zbycie przedsiębiorstwa (darowizna, sprzedaż, sprzedaż składników).
- śmierć przedsiębiorcy

Zbycie przedsiębiorstwa- skutki podatkowe

- nie podlega pod VAT
- opodatkowane PIT, chyba że wkład do spółki
- Podatek PCC

Uwaga! Sprzedaż poszczególnych składników nie może wypełniać przesłanek przedsiębiorstwa lub ZCP → zdarza się, że organy sprawdzają takie sprzedaże

Umowa zbycia przedsiębiorstwa

- ✓ Istotne jest określenie majątku, który wchodzi w skład tego przedsiębiorstwa (środków trwałych, WNIPów, wyposażenia, itp),
- ✓ forma prawna dokumentu - podpisy notarialnie poświadczone, a jeśli w skład wchodzi nieruchomość, obligatoryjna forma aktu notarialnego.

UWAGA!

Nabywca solidarnie odpowiada za długi powstałe przed zbyciem, jednak maksymalnie do wartości nabytego przedsiębiorstwa, chyba że nie miał świadomości istniejących zobowiązań,

Nabywca nie przejmuje umów handlowych ani uprawnień z koncesji, licencji czy zezwoleń.
Konieczna jest cesja umów oraz ubieganie się o wymagane decyzje administracyjne.

Problemy firmy po śmierci właściciela

- ✓ W przypadku śmierci przedsiębiorcy wygasają umowy z kontrahentami i pracownikami, wygasają koncesje i zezwolenia.
- ✓ Spadkobiercy zobowiązani są do spłaty zobowiązań, w tym wypłat wymagalnego wynagrodzenia za pracę dla pracownika.
- ✓ Pozostawienie firmy w spadku sprawia, że w razie nieporozumień w rodzinie, firma może zostać zlikwidowana.
- ✓ Brak zgody po stronie chociaż jednego ze spadkobierców, powoduje, że poszczególne składniki spadku (w tym poszczególne składniki przedsiębiorstwa zmarłego) zostaną rozdzielone pomiędzy wszystkich uprawnionych w sposób dyskrecyjny przez sąd, w częściach odpowiadających wartości udziałów w spadku poszczególnych uprawnionych.
- ✓ Kontynuacja działalności możliwa dopiero po przeprowadzeniu postępowania spadkowego.
- ✓ Problem z płynnością finansową - banki blokują konto do czasu zakończenia postępowania spadkowego

Dziedziczenie jednoosobowej działalności nie jest możliwe, jednak przedsiębiorca może zapewnić kontynuację firmy poprzez ustanowienie zarządu sukcesyjnego, który będzie kontynuował działalność przedsiębiorstwa do momentu uregulowania wszystkich formalności przez spadkobierców.

Dzięki zarządcy sukcesyjnemu:

1. przedsiębiorstwo może płynnie kontynuować działalność, Zarządca prowadzi działalność od razu po śmierci przedsiębiorcy, nie musi załatwiać dodatkowych formalności,
2. Jest możliwa kontynuacja umów z pracownikami,
3. Zapewniona jest ciągłość kontraktów,
4. Zarządca może szybko uzyskać potwierdzenie możliwości wykonywania koncesji lub zezwoleń, może być ustanowiony po śmierci - termin do 2 mies. od śmierci (małżonek, spadkobierca ustawowy, spadkobierca testamentowy).

* Po 2 latach zarząd sukcesyjny wygasa, chyba że zostanie sądownie przedłużony (z ważnych powodów)

Prawa i obowiązki zarządcy sukcesyjnego

- posługuje się własnymi danymi, a także firmą zmarłego przedsiębiorcy z dodatkowym oznaczeniem - „w spadku”, np. Radosław Iksiński – zarządca sukcesyjny prowadzący przedsiębiorstwo w spadku pod firmą „Biuro rachunkowe Alfons Bibułka w spadku”,
- wykonuje prawa i obowiązki zmarłego przedsiębiorcy wynikające z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej,
- zarządca sukcesyjny działa na rachunek właścicieli przedsiębiorstwa w spadku.
- właściciele przedsiębiorstwa w spadku solidarnie odpowiadają za zobowiązania związane z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa, natomiast zarządca - co do zasady - nie ponosi odpowiedzialności swoim majątkiem osobistym (wyjątek art. 117d o.p. → zaległości podatkowe).
- może pozywać i być pozywany w sprawach wynikających z wykonywanej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej lub prowadzenia przedsiębiorstwa w spadku oraz brać udział w postępowaniach administracyjnych, podatkowych i sądowo-administracyjnych w tych sprawach.

Zmiana w składzie spółki osobowej

Zmiana w składzie osobowym wspólników jest możliwa poprzez przeniesienie ogółu praw i obowiązków z dotychczasowego wspólnika na inną osobę (innego wspólnika bądź osobę trzecią). Można tego dokonać wyłącznie, gdy taka możliwość wynika z treści umowy spółki. Bardzo ważną kwestią jest zakaz rozdzielania ogółu praw i obowiązków danego wspólnika na kilka osób. Jest to istotne z punktu widzenia problematyki przeniesienia udziałów danego wspólnika na kilku nowych wspólników. Prawo nie pozwala na „rozdzielenie” praw i obowiązków przysługujących danemu wspólnikowi, są one bowiem jedną nierozzerwalną całością.

Przed dokonaniem takiej czynności warto skontaktować się z doradcą podatkowym w celu przeanalizowania możliwości dokonania takiego zbycia

Spółka cywilna – zmiana wspólnika

Zmiana wspólników w spółce osobowej może mieć miejsce w wyniku:

1. Przystąpienia nowego wspólnika do spółki na mocy porozumienia stron i poprzez zmianę umowy spółki.
2. Zbycia przez wspólnika ogółu praw i obowiązków (każdy wspólnik może zbyć całość, nie można tego dzielić).
3. Wystąpienie ze spółki przez jednego ze wspólników.
4. Wyłączenie wspólnika przez decyzję sądu.
5. Śmierci wspólnika.

Śmierć wspólnika spółki osobowej

- W miejsce zmarłego wspólnika spółki cywilnej wchodzi spadkobiercy.
- Jeżeli po śmierci w spółce zostaje tylko jeden wspólnik, to spółka ulega rozwiązaniu, chyba, że ustanowiony zostanie zarząd sukcesyjny.

Śmierć wspólnika spółki osobowej

- Przyjęcie nowego wspólnika wymaga zgody wszystkich wspólników i oznacza konieczność zmiany umowy spółki.
- Nowy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki istniejące w chwili przystąpienia do spółki.
- Każdy ze wspólników może wypowiedzieć udział w spółce zawartej na czas nieokreślony z zachowaniem terminu wypowiedzenia., albo z ważnych powodów bez zachowania terminu
- Pozostali wspólnicy muszą spółacić występującego wspólnika
- Wspólnicy mogą zastrzec w umowie spółki, że z chwilą śmierci wspólnika jego spadkobiercy wejdą na jego miejsce.
- Prawa wynikające ze spadku po zmarłym wspólniku stanowią wspólność ułamkową jego następców.

SPÓŁKI KAPITAŁOWE – ZMIANA SKŁADU

Zmiana w składzie spółki kapitałowej może polegać na:

- zbyciu (sprzedaż, darowizna) istniejących udziałów/akcji przez dotychczasowego wspólnika/akcjonariusza na rzecz dotychczasowych lub nowych wspólników/akcjonariuszy,
- objęciu nowo utworzonych udziałów w spółce przez nowego wspólnika,
- przejęciu lub umorzeniu udziałów wspólnika wyłączonego ze spółki,
- nabyciu istniejących udziałów po zmarłym wspólniku w drodze spadku.

SPÓŁKI KAPITAŁOWE – ZMIANY OSOBOWE

Zbycie udziału oraz akcji – bez względu na to, czy będzie to sprzedaż, darowizna, zamiana udziału lub jego części – musi być dokonane w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Oznacza to obowiązek stron transakcji do złożenia osobistych podpisów na umowie w obecności notariusza. Forma ta została zastrzeżona pod rygorem nieważności, co też oznacza, że czynność dokonana bez jej zachowania jest nieważna.

Zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz zastawienie udziału umowa spółki może uzależnić od zgody spółki albo w inny sposób ograniczyć. Jeśli umowa spółki nie stanowi inaczej, zgody udziela zarząd w formie pisemnej.

Ograniczenie obrotu udziałami może dotyczyć wszystkich udziałów albo tylko niektórych z nich.

Zbycie udziałów - formalności

Warto również zaznaczyć, że w przypadku spółki z o.o., której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy, zbycie przez wspólnika udziałów jest możliwe również przy wykorzystaniu wzorca udostępnionego w systemie teleinformatycznym.

Oświadczenia zbywcy i nabywcy opatruje się:

- kwalifikowanym podpisem elektronicznym,
- podpisem zaufanym albo
- podpisem osobistym

Darowizna udziałów w spółce kapitałowej

Darowizna udziałów/ akcji jest umową zawartą między darczyńcą, a obdarowanym, której przedmiotem jest nieodpłatne przekazanie udziałów w spółce z o.o. lub akcji w spółce akcyjnej, czy prostej spółce akcyjnej z darczyńcy na obdarowanego.

Aby sprawdzić czy darowizna udziałów w spółce może być skutecznie przeprowadzona w pierwszej kolejności musimy zwrócić uwagę na treść umowy danej spółki. Zbycie udziałów oraz akcji, w tym zbycie w formie darowizny może być uzależnione od zgody spółki lub w inny sposób ograniczone. Zatem zanim zdecydujesz się na podjęcie takiego kroku skonsultuj treść umowy spółki ze swoim doradcą podatkowym.

Dziedziczenie w spółkach kapitałowych

Udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz akcje w spółkach akcyjnych są dziedziczne. Oznacza to, że na miejsce zmarłego wspólnika mogą wejść jego spadkobiercy.

Dziedziczenie udziałów odbywa się na zasadach ogólnych, co oznacza, że udziały stanowią część masy spadkowej. Jeśli dziedziczenie nie zostało ustalone w testamencie, krąg spadkobierców i przysługujące im udziały w masie spadkowej, w tym przysługujące im udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz akcje w spółce akcyjnej, będą ustalone na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego.

Ważne zapisy umowy spółki kapitałowej

W umowie spółki mogą być zawarte regulacje dotyczące ograniczenia i wyłączenia wstąpienia do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego wspólnika. Wspólnicy mogą swobodnie określać warunki, od których zależy uzyskanie przez spadkobiercę statusu wspólnika spółki. Najczęstszymi warunkami wskazanymi w umowie spółki są:

- Wiek,
- Zgoda pozostałych wspólników
- Posiadanie odpowiednich kwalifikacji
- Posiadanie odpowiedniego wykształcenia
- inne

Spłata spadkobierców

Umowa spółki powinna w sposób konkretny określać spłaty spadkobierców niewstępujących do spółki. Brak takich zapisów może skutkować bezskutecznością zapisów dotyczących ograniczeń lub wyłączenia spadkobiercy. Spadkobierca, który nie wstępuje do spółki powinien być spłacony według godziwej wartości udziałów spadkodawcy i w rozsądnym terminie.

Zapisy w umowie spółki kapitałowej

W treści umowy spółki warto zawrzeć również regulacje dotyczące rozdysponowania udziałów spółki, w przypadku wyłączenia niektórych spadkobierców z dziedziczenia.

Takie udziały mogą zostać podzielone pomiędzy pozostałymi wspólnikami lub mogą zostać przekazane osobie trzeciej nie będącej wspólnikiem. Wspólnicy mogą również zawrzeć w umowie zapis, że pozostałe po zmarłym wspólniku udziały zostaną umorzone. Skutkiem umorzenia jest to, że udział przestaje istnieć oraz wygasają wszelkie związane z nim prawa udziałowe.

FUNDACJA RODZINNA

Co to jest za twór?

- Sposób na zabezpieczenie majątku?
- Kontynuacja firmy na pokolenia?
- Na czym polega?
- Kto jest beneficjentem?
- Opodatkowanie?
 - ✓ fundacja płaci podatek 15% dopiero kiedy wypłaca beneficjentom środki
 - ✓ beneficjenci z 0 grupy podatkowej zwolnieni z podatku,
 - ✓ beneficjenci (os. fizyczne) z I i II grupy płacą 10% PIT,
 - ✓ pozostali płacą 15% podatku dochodowego